

запровадження інтернаціоналізованих навчальних планів у педагогічний процес сучасних вищих навчальних закладів освіти, що є предметом подальших наукових розвідок.

ЛІТЕРАТУРА

1. David Engberg and Madeleine F. Green Promising Practices: Spotlighting Excellence in Comprehensive Internationalization. – 2002. – P. 104.
2. Groennings S. & Wiley J. Group Portrait: Internationalizing the Disciplines. – New York: The American Forum for Global Education, 1990. – P. 47.
3. Harari M. Internationalization of Higher Education: Effecting Institutional Change in the Curriculum and Campus Ethos. Occasional Report Series on the Internationalization of Higher Education, Report № 1. – Long Beach, CA: California State University, Center for International Education.), 1989. – P. 78.
4. 17-th IDP Australian International Education Conference: 21 – 24 October 2003, Melbourne, Australia. – 2003. – P. 11.
5. McTaggart R. Internationalisation of the Curriculum. Режим доступу: <http://www.jcu.edu.au/staff/teaching/QA>
6. Rizvi F. Internationalisation of curriculum. – Melbourne: RMIT University (mimeo), 2000. – 11 p.

УДК 811.161.3:371.214.46+371.315.6

С.М. Лупенко-Ковтун

*Володимир-Волинський
педагогічний коледж
ім. А.Ю. Кримського*

ІНТЕРАКТИВНІ ТЕХНОЛОГІЇ – ТЕХНОЛОГІЇ СПІВПРАЦІ

У статті розглядаються проблеми комунікативного підходу до навчання української мови в початкових класах, взаємозалежності діалогічного та монологічного мовлення, місця та значення елементів інтерактивного навчання в історії освіти. Автор наголошує на перевагах інтерактивних методик у розвитку мовлення та формуванні лінгвістичної компетенції учнів.

The article introduces the problem of the communicative approach to the teaching of the Ukrainian language in primary schools, the problem of mutual dependence of dialogic and monologic speech, the role and the significance of the engaging pedagogy in the history of education. The author stresses on the advantages of engaging pedagogic methods in speech development and in the formation of pupils' linguistic competence.

У період реформування початкової школи й оновлення змісту освіти відповідно до Закону України „Про загальну середню освіту” відбувається переорієнтація процесу навчання української мови на розвиток мовленнєвої особистості молодшого школяра, формування його комунікативної

компетентності. Говоріння як вид мовленнєвої діяльності функціонує у двох формах – діалогічній і монологічній. Для правильної організації навчального процесу необхідно враховувати їх фактичну взаємозалежність [5.]

Актуальною стала проблема комунікативного підходу до навчання української мови в початкових класах. Мета нашого дослідження – розглянути інноваційні технології, визначити їх місце в системі навчання. Отже, основна увага вчителя має зосереджуватись на мовленнєвій діяльності учнів на уроці, на розвитку зв'язного мовлення молодшого школяра. Уміння порівнювати, класифікувати, систематизувати, узагальнювати мовні явища формуються через застосування знань з мови у різних видах мовленнєвої діяльності. Логічно чітке, образне усне й писемне мовлення учня є показником його загального розвитку. Тому постає проблема пошуку ефективних методик розвитку зв'язного мовлення. Стійкий інтерес до мовленнєвої діяльності можна прищепити дітям, якщо учитель уміє глибоко індивідуалізувати навчання, може допомогти кожному розкрити свої пізнавальні можливості, здібності, подолати окремі вади власного сприймання, уяви, пам'яті, мислення, скутість, розгубленість. У вирішенні цього найскладнішого завдання важлива роль належить запровадженню нових педагогічних технологій, спрямованих на всебічний розвиток дитини.

Педагогічні інновації пов'язані сьогодні із застосуванням інтерактивних технологій навчання (ІТН) в організації навчальної діяльності. «Інтерактивний» – здатний взаємодіяти у процесі бесіди, діалогу з чимось (комп'ютером) або кимось (людиною). Отже, ІТН – це насамперед діалогове навчання, у ході якого здійснюється взаємодія вчителя й учня; це навчання в умовах, за яких кожен учасник процесу відчуває свою інтелектуальну спроможність, продуктивність навчання [1]. Таке навчання має бути ефективним засобом розвитку зв'язного мовлення молодшого школяра. Інтерактивна взаємодія виключає домінування одного учасника навчального процесу над іншими, однієї думки над іншою. Під час такого навчання учні навчаються бути демократичними, спілкуватися з іншими людьми, критично мислити, приймати обґрунтовані рішення.

В історії освіти України такі підходи до навчання використовувалися ще в першому десятиріччі минулого століття і були поширені в педагогічній практиці української школи в 20-ті роки. Такі форми організації навчальної діяльності, як бригадно-лабораторний і проектний методи, робота в парах змінного складу, виробничі та трудові екскурсії, практики стали передовим словом у радянській і світовій педагогіці тих часів. Хоча впровадження цих методів і форм навчання в окремих школах дають разючі результати, проте

відсутність належного методичного забезпечення, теоретичного осмислення й експериментальної перевірки призвели до виникнення певних проблем: зниження ролі вчителя у навчальному процесі, неекономне використання навчального часу, недостатність мотивації учнів до таких форм навчання. Тому в 30-х роках ХХ ст. українська школа перетворилася на авторитарну, репродуктивно орієнтовану, з пануючою стандартизацією й уніфікацією засобів, форм і методів навчання.

Подальшою розробкою елементів інтерактивного навчання займалися В. Сухомлинський, Ш. Амонашвілі, В. Шаталов, Є. Ільїн, С. Лисенкова. Це стало підґрунтям для виникнення теорії та практики розвивального навчання. Проте ці методи були швидше винятком, аніж правилом у навчальному процесі радянських шкіл. У Західній Європі та США групові форми навчальної діяльності учнів активно розвивались і вдосконалювались. Дослідження американських учених довели, що інтерактивне навчання сприяє ефективному засвоєнню матеріалу, оскільки впливає не лише на свідомість учня, а й на його почуття, волю (дії, практику). Науковці довели, що найменших результатів у навчанні можна досягти за умов пасивного навчання (лекція – 5%, читання – 10%), а найбільших – інтерактивного (дискусійні групи – 50%, практика через дію – 75%, навчання інших або застосування знань – 90%) [1].

На сучасному етапі розвитку педагогічної науки прослідковується значний інтерес до розробки й упровадження інтерактивних технологій навчання науково-педагогічними й академічними установами.

Варто зазначити, що існує низка проблем щодо впровадження інтерактивних технологій у навчально-виховний процес загальноосвітньої школи. Вони виникають унаслідок авторитарних і репродуктивно орієнтованих методик роботи окремих учителів, які досить скептично налаштовані до змін у власній педагогічній діяльності, а також унаслідок браку інформації та досвіду практичного використання різних методів інтерактивного навчання (фронтальне навчання, кооперативне, навчання у грі, дискусії) [5]. Отже, щоб упровадження інтерактивних технологій у навчальний процес відбувалось спокійно, без особливих проблем, необхідно чітко для себе з'ясувати зміст інтерактивного навчання, зрозуміти переваги його над звичайними, класичними репродуктивними методиками; зрозуміти, що саме інтерактивна методика навчання є найефективнішою для розвитку мовленнєвих, мовних і комунікативних умінь учнів на уроках рідної мови та читання.

Суть інтерактивного навчання полягає в тому, що навчальний процес

відбувається за умови постійної, активної, позитивної взаємодії всіх учнів. Це колективне, групове, індивідуальне навчання, навчання у співпраці, коли вчитель і учні – рівноправні суб'єкти навчання. У результаті організації навчальної діяльності за таких умов у класі створюється атмосфера взаємодії, співробітництва, що дає змогу вчителю стати справжнім лідером дитячого колективу. Організація інтерактивного навчання передбачає використання дидактичних і рольових ігор, моделювання життєвих ситуацій, створення проблемної ситуації. Вирішення певних проблем відбувається переважно у груповій формі. Але не варто плутати інтерактивне навчання з груповими формами роботи, які компенсують усі недоліки фронтальної й індивідуальної роботи. Групова форма роботи передбачає навчання однією людиною групи учнів; усі учні групи працюють над одним завданням разом із наступним контролем результатів [2].

Інтерактивні технології передбачають організацію кооперативного навчання, коли індивідуальні завдання переростають у групові, кожний член групи вносить унікальний вклад у спільні зусилля, зусилля кожного члена групи потрібні та незамінні для успіху всієї групи [4]. Для роботи за інтерактивними технологіями вчителю необхідно змінити свої особисті підходи до навчання, а в учнів у такому разі повністю змінюється життя в класі. Тому для роботи за такими технологіями вчителю необхідна певна підготовка (дидактична, моральна) та учням, як і вчителю, потрібно звикнути до них. Свою роботу вчителю варто починати з простих інтерактивних технологій – робота в парах, малих групах – і переходити до більш складних. Коли у вчителя й учнів з'явиться досвід подібної роботи, то уроки проходитимуть набагато легше, цікавіше, а підготовка до них не забиратиме багато часу [3].

Інтерактивні технології відіграють важливу роль у сучасній освіті. Їх перевага в тому, що учні засвоюють усі рівні пізнання (знання, розуміння, застосування, оцінка), у класах збільшується кількість учнів, які свідомо засвоюють навчальний матеріал. Учні займають активну позицію в засвоєнні знань, зростає їхній інтерес в отриманні знань [2]. Значно підвищується особистісна роль учителя – він виступає як лідер, організатор. Проектування і проведення уроку за інтерактивними технологіями потребують, перш за все, обізнаності в цих технологіях учителя, його вміння переглянути і перебудувати свою роботу з учнями. Аналогічно за певних умов проводяться й інші інтерактивні вправи.

У своїй практиці ми широко застосовуємо технології інтерактивного навчання на заняттях різного типу, практикуємо роботу інтерактивними

методами на різних структурних етапах заняття. Студенти активно й ефективно працюють, досягаючи навчально-розвивальної мети заняття. У студентів виникає позитивний настрій для навчання, з'являється відчуття рівного серед рівних, усвідомлення цінності колективно зроблених умовиводів, викладач сприймається як друг і порадник, а головне – учень вільно висловлює свою думку і вміє вислухати іншого. За таких умов значно краще розвивається мовлення, легше сприймається і засвоюється навчальний матеріал. Більше того, як показує педпрактика (пробні уроки студентів у школі), студенти – учасники інтерактивних технологій навчання – спроможні сміливо впроваджувати у практику загальноосвітньої школи апробовані на заняттях у коледжі інтерактивні технології. Учителі загальноосвітніх шкіл теж з інтересом ставляться до цих технологій, відзначаючи, що найбільша їх значущість полягає в ефективному сприянні розвитку мовлення школяра та забезпеченні особистісно орієнтованого навчання.

Використання інтерактивних технологій – це не самоціль, а лише засіб для досягнення такої атмосфери у класі, яка найкраще сприяє співробітництву, порозумінню, доброзичливості, створює сприятливі умови для розвитку мовлення молодшого школяра [3]. Звичайно, хотілося б, щоб діалогові форми навчання застосовувались широким колом вчителів і на різних предметах.

ЛІТЕРАТУРА

1. Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології. – Київ, 2004. – 351 с.
2. Пометун О., Пироженко Л. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання. – Київ, 2005. – 189 с.
3. Стребна О.В., Сошенко А.О. Інтерактивні методи навчання в практиці роботи початкової школи. – Харків, 2005. – 173 с.
4. Щоголева Л.О. Діалогове навчання. – Луцьк, 2005. – 190 с.
5. Ярош О.Ф. Сучасний урок у початковій школі // Бібліотека журналу «Початкове навчання та виховання». – Харків, 2004. – 233 с.

УДК 378.147:001.895

Р.В. Миленкова
*Українська академія
банківської справи*

МЕТОДИКА ФОРМУВАННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ КУЛЬТУРИ МАЙБУТНІХ БАНКІВСЬКИХ СЛУЖБОВЦІВ

У статті описується розроблена та експериментально апробована методика формування інноваційної культури майбутніх фахівців банківської справи у процесі їх